

A.

I. Bidrag til Universitetets og
Skolernes Historie.

- I. Academiſk Constitution af 20 Martſ
1662, angaaende Fordelingen af Pro-
curatorii Gods, tilligemed ſamme
Constitutions Stadfæſtelse og Udvik-
ſe i Henſeende til Skovvæſenet
under 30 Jan. 1667.

Nærværende Actſtykke, ſom er omtalt i diſſe Anna-
lers forrige Hæfte S. 49 Anm. c, udgør en af de ſaa-
kaldte Constitutiones laudabiles, hvilke en Tidlang
betragtedes ſom etſlags academiſk Hemmelighed, og hvor-
af den originale Samling opbrændte under Bombard-
mentet i September 1807 (ſ. diſſe Annal. 1809 I B.
S. 266). Denne Constitution, ſom her aftrykkes efter
et gammelt Haandſkrift, er ſærligſ intereſſant ei blot
til Kundſkab om de Grundsætninger, efter hvilke Uni-
verſitetslærernes Lønninger forhen have været beſtemte
og imod hinanden proportionerte, men ogſaa i econo-
miſk, ſtatiftiſk Henſeende. Udg. finder den hverten af
Profeſſor Nyerup (Kiebenh. Univerſit. Annaler) eller
andenſteds omtalt. I øvrigt ligger den endnu til Grund

for den nuværende Inddeling af Procuratorierne, forsaar vidt de academiske Corpora ei endnu ere inddragne (hvorom s. forr. Hæfte S. 48 ff.) Mærkeligt er det i øvrigt, at en Constitution af saadan Vigtighed og Omfang har kunnet affattes, vedtages og sættes i Kraft, uden paa høiere Steder at være bifaldt eller stadfæstet.

Udi dend Hellig Trefoldigheds Naam have vi underskrevne Rector og Professore efter lang og omhyggelig Deliberation flitteligen og alvorligen betragtet og overvejet, hvor stor Besværing det hidindtil haver været Rectori Academiæ og Glæde for samtlige Professoribus, at Procuratoria a) Professorum haver allene været under Rectoris Direction, og ingen haver haft derover, som over sit eget Præbenda a), at disponere, og nu fornemmeligen befundet, ved disse Tiders Banskkeligheder langt større Fornødenhed at være, at Rector, som ellers andre vigtigere Academiæ Negotia havde at forestaae, og umuligen kunde undsætte alle Bønderne, blev fra saadan Viitløstighed med dend Inspection og Direction over Bønderne, i Henseende af hvad Bahre de leverede, og derfor Regnskab at gjøre

- a) Hvad ved Procuratorium og Præbenda forstaas er allerede forklaret i forrige Hæfte S. 52. Procuratorium var nemlig det fælles Gods, som (indtil 1662) stod under cura Rectoris; Præbende det til ethvert Professorat særskilt henlagte Jordegods.

entlediget og Professore selv administrerede deres Procuratoria, dermed baade at hielpe Bønderne og sig selv, dem som nu mere end nogen Tid behøver Hielp med Korn og andet at assistere, og selv i Frem-Tiden at faae deres Løn og Stipendia af dem. Saa vi nuværende Rector og Professore have uomgængeligen, ja langt mere været forarsaget at tage denne Resolution, end nogen Tid Antecessores have været, som Anno 1621 den 13 October sluttede, at enhver skulle have Indseende med sit Procuratorii Bønder, og ellers tilforn forandret baade hvad i Fundagen om Qvæstore findes, saavel som og flere Gange efter Tidernes Bestaaffenhed. Hvorudover vi for ovenmeldte Motiver og andre vigtige Aarsager efter lang Betænkning ingen timeligere og bedre Expedient haver kunnet finde, end at alle de villøstige og tilforn brugelige Regnskaber imellem Rectorem og Professore herefter skulle ganske og aldeles affaaffes, og enhver Professori blev efter en vis Lart og dend Proportion, som Statuta, Constitutiones og Praxis Academiae i Stipendiorum Betalning og de sædvanlige Distribuer tilholde, assignerede visse Bønder, som dend med visse og uviste Herlighed og alt andet, ligesom i Præbendis, skulle tilhøre, og at samme Assignation skulle stee paa efterfølgende Maade.

Er til denne Deeling taget icke alleneſte alle Bønderne, ſom efter forrige Aſſignation vare i Procuratoriis Profeſſorum, menſ endogsaa de Bønder og andet mere, ſom i Ligningen herefter findes af Procuratorio Rectoris, ſampt en Deel af Huus-Mændene, ſom hidindtil have ydt til Uniuerſitetets Foged, item det Vicarie, ſom Kobber-Stickeren tilſorn havde b), hvilket altsammen er lagt i three Glaſſer, og hver Glaſſis deelt i 4 lige Lodder; ſc. i dend 1ſte ere 3 Theologi og 3 Pædagogi, ſom ere novus Philoſophus og de 2de Profeſſores, ſom ere neſt efter ham, og kaldes 1mus og 2dus Pædagogus. I dend 2den Glaſſe Archiepiſcopus, Juriconsultus og Duo Medici. I dend 3die VI Philoſophi Ordinarii. Hvoruden ovenſkrevne Godtz er tillagt hver Claſſi med alt viſſe og u-viſſe, een Mølle og een Tiende, ſc. in prima claſſe tribus Theologis Holme Mølle og Lyderſlev Tiende; ſecondæ claſſi Glacæ Mølle i Roekſilde og Lynge Tiende, og 3tiæ Claſſi Ekee Mølle og Bringstrup Tiende. Hvoraf de Interellerende i hver Glaſſe nyder deres Part af Fæſted og andre Herligheder, ſom af een i hver Glaſſe fand oppebæres, og de an-

b) Hvilket efter den ſvenſke Krig blev anvendt til at bøde paa det Tab, Profeſſorernes Indtægter havde lidt ved Staancs Aſtrædſe. Nyerup Univ. Annal. S. 159.

dre pro quota tilstilles, som de sig indbyrdes selv fandt om foreenes. Hvad Skove og Søer i Procuratoriis angaaer, bliver de som tilforn under Rectoris Direction, som dermed haver efter de følgende Artikler at søge det gemeene Beste.

II.

Eftersom VII Doctores ordinarii, sc. IV Theologi, Juris Consultus og II Medici have nesten haft eandem Proportionem i deres Procuratoriis, og fast liige meget høvt in Canone at beregne, er tilregnet først enhver af dem liige Stipendium, sc. 300 Eldr. Hver af VI Philosophis Ordinariis 200 Eldr., og enhver af Pædagogis 100 Eldr. Bliver saa in 1ma Classi sc. 3 Theologorum og 3 Pædagogorum 4 liige Lodder, hver Theologus faaer 300 Eldr. og de 3 Pædagogi sammen 300 Eldr., hvilket gjør i dend tilsammen 1200 Eldr. I 2den Classe Archiepiscopus, Juris Consultus og II Medici ogsaa 4 Lodder, er tilsammen 1200 Eldr. I 3tia Classi VI Philosophi Ordinarii, 6 liige Lodder eller 1200 Eldr. Af 1200 Eldr. eller 800 Rdlr., som enhver Classi tilkommer, regnes 700 Eldr. i Bahre med Herlighed, og 100 Rdlr. i Penge af Jordebogen og Jordskyld, saa at efter dend vedtagne Analogiam 3, 2, 1 i Discribuer af Studii = Penge og Offer = Pengene til Juul, Paaske og Pinke-

dag faaer enhver af VII Doctöribus i sin Canone af Wahre med Herlighed 175 Tønder Korn, og de 25 Rdlr. i Penge af Jorde = Bogen og Jorde = Skyld. Hver af de 6 Philosophis Ordinariis i liige Maade ungefæhr 116 Tdr. Korn og 4 Skpr., og i Penge 16 Rdlr. 4 Mk. Hver af de 3 Pædagogis 58 Tdr. og 2 Skpr. Korn, og i Penge 8 Rdlr. 2 Mk. Wahrene ere her efter den gemeene Lands = Bruug og Jordebøger at beregne, anslagne i Tønder Hartkorn, sc. 1 Tønde Ruug, 1 Tønde Byg, 2 Tønder Havre, 3 Faar, 6 Laim, 12 Gæds, 12 Par Høns imod en Tønde Hartkorn. 1 Boelsviin 3 Tønder Hartkorn. 1 Tønde Smør 12 Tønder Hartkorn. Enhver Tønde Hartkorn er her regnet for 1 Rdlr.

III

Men eftersom enhver af de 2 Theologis have foruden de ovenmeldte 200 Rdlr. endnu 100 Rdlr. aarligen, og hver af de 6 Philosophis Ordinariis foruden de ommeldte 200 Eldr. have 25 Eldr., item hver af de 3 Pædagogis foruden de 100 Eldr. have 50 Eldr. aarligen, hvilke Supplementa Stipendiorum de tilforn enten have betalt sig af Tienderne eller faaet Betaling af Rectore i Penge eller Korn efter Capituls = Tarten, da er til samme 500 Rdlr. Betaling assigneret, saa viit tilreke funde, de øvrige Bønder og Huusmænd, Pensiones Pa-

storum, og Penge af Jordskyld, dog saaledes, at, efterdi disse Supplementa ere extra Canonem, ingen haver nogen Herlighed eller uviste af disse Bønder, mens allene de bare Penge og Vahre, og det andet saavel som Skattens Opbørsel bliver under Rectoris Direction som tilforn. Og derforuden at de aarligen gjører Regnskab for Kornet og Havren efter Capituls Kjøb, og give for hvert Laan 4 Mk. danske, og for hver Gaas 1 Mk. danske.

IV.

Hver Facultas eller Classis beholder, saameget som skee kunde, det Gods, som dem efter forrige gamle Assignation in Procuratoriis vare tillagde, og in Subdivisione enhver Professor, for saa viit hand fand nu eller inden den 1ste Martii 1663 med andre sine Collegis foreenes, og samptlige Professore for billig erkiender, sit Gods tilsamment i eet eller de nærmeste Herreder eller Byer, hvorved baade de øde Jorder kunde ved hands egne høsliggende Bønder dyrkes, og Gaardene bebygges, saavel som, om nogle Onera Godset skulde worde paa- lagt, da des bedre imellem Bønderne at ligned.

V.

Eftersom ingen fra denne Dag, hand antager denne Deeling, skal have recursum til Rectorem for hvad hand kunde miste i sin Canone eller Sup-

plemento (uden Huuslejen, som Art. 3 seqv. exciperet, og hvis de hos Rectorem efter deres Assignment haver i sin Lod at søge), men nu antager det for fuld og goet Betaling, for enhver efter Lejlighed og Billighed, som allermest mueligt var, observeret, af alle slags Guds, godt, ondt og øde, og siden gjøre sin Flid at bringe det paa Føde igien, som hand selv agter i fremtiden at have Gavn deraf.

Paa hvilke Vilkaar og Fundamenter vi endelig efter lang Betænkning og Efterregning have eendragtigen og af velberaad Hue sluttet og givet denne efterfølgende Deeling, som vi alle og enhver i alle Maader christelig, billig, for os og vores Efterkommere tienlig og uden al Skade og Præjudice eragter, og have derhos indgaaet efterfølgende Articler, som vi for os og vores Efterkommere ubrødeligen og uden Argelyst ville holde og holdet have, til hvilken Ende alle, som herefter indtræde Professiones Academicas, skulde, naar de solenne Juramentum Professorum aflegge, denne Foreening tiligemed de andre Constitutionibus Academicis underskrive og i alle sine Puncter holde.

I.

Denne Deeling angaaer førstkommende Paaftæ, da enhver antager Bønderne, og af dem oppebærer

alle visse og uvisse Indkomster, som i sit Præbenda. Dog hvad uvisse med Sage-Fald, Fæste og andet allerede er forfalden, eller inden Paaſke fand forfalde, ſkal alt komme Universitetet til Beſte, og af Rectore annammes, hvilket ſaaledes er at forſtaae, om Sage-Fald for hvad inden Paaſke bliver vitterligt og paataalt, 2) Fæste af de Gaarder eller Huuſe, ſom Rector inden dend Tiid virckeligen bortfæſter, 3) at Gaardene med de vordnede Sønner beſettes, ſom hører til dend Profellorem eller handſ Gods efter denne Deeling, og ei fra 8 Februarij flyttes fra et Gods til andet, dog at de, ſom allerede for denne Dag ere advarede og tiltalte ved Rættens om visse Gaarde at antage, dermed at forblive; imidlertid ſkal Bønderne med forderligſte om denne Deeling adviseres, at de fand viide, hvem deres Huuſbønde er, og hos hvem de fand have nogen Undſætning paa Foraaret at ſøge.

II.

Efterſom denne Deeling er, ſaavidt vi ſelv havde nogen Kundſkab eller kunde have af Fogden, Bønder eller andre om Godſets Beſkaffenhed, og dend Intention fornemmelig været, at ingen hermed kom til for Kort, men enhver ſiæ efter billig Proportion hvad ham med Rette tilkom, ſaa ere vi indbyrdes ſaaledes forcenede, at hvis inden 1 Mark 1663 noget ſkulle beſindes at være i denne Deeling

udeløst publico til Skade, eller nogen at være for godt assigneret det Gods, som enten i mange Aar haver været øde, eller var besværges med svar Tynge, og var derom moveret nogen controversia eller og ved denne Matricul's Indrettelse a). nogen Forandring paa Marcke-Skel eller Landgilde kunde skee, saa enten Publicum eller Privatum i saa Maader var eller mærkelig blev for- fordeelt, og kom til at lide stor Skade, da skal derom, saa tiilig saadant gives tilkiende, flitteligen inquireres, eftersees og efter samptlige Professorum, per plurima vota, Betænkning remederes, paa det dette velbetænkte Værd ei skulle for en ringe Aarsag omstødes, og alle til Skade fuldkastes.

III.

Bor Rector herefter nomine publico forsvare enhver ved sin Ret og Assignation, om nogen Trætte anlangende Bøndergaarde, Jordskyld, Huusleje, og Huusmændenes Afgift kunde foresalde, saavel som og at erstatte enhver Professori i dend Huusleje, in Supplementis Stipendii extra canonem, som hand efter sin Assignation icke kunde bekomme,

a) Forfattet i Overensstemmelse med Kong Frederik 3 Befaling til Rector og Professores af 29 Nov. 1660 angaaende en Fordebog at indlevere over alt Universitet's tilliggende Gods. Denne Fordebog eller saa kaldet Matricul haves i ms.

og ellers lade samme Huuse holde ved Liige af Universitetets Midler, som ingen Afkortning derfor i Huuslejen skeer.

IV.

Lover vi ogsaa for os og vores Efterkommere at ville i alle muelige og billige Maader være hverandre behjælpelige, dend ene søge dend andens Bæste, og oprigtigen tilkiendegive, hvis Undersleb med Sage-Fald, Skov-Hug, Frie-Kiøb eller andet kunde af nogen fornemmes at skee, enten Publico eller Privato til Nachdeel, hvorved baade Universitetet kand faae billig Bederlag for dend tilføiede Skade, og enhver Huusbonde sin Sage-Fald. Tiligemaade skal ingen være tilladt at antage eller bestemme nogen andens Bønder, som er født paa Staven, eller uden lovlig løsfyndig forlader Godset. Hvad sig vornede Sønner angaaer, da er formedelft disse vanskelige Tider og deraf causerede mange Gaardes Ruin for billigt og fornødent anseet, at ingen Frie-Kiøb til fremmede uden Universitetet maae foruden Rectoris og samtlige Professorum Bidskab og Samtykke skee; mens hvis nogen Vornede paa nogens Gods findes, som hand icke selv fornødentlig behøver, dend da til en anden sin Collegam for en billig Kiendelse overlades b). Hvilket Rector

b) De stakkels Børdnede! Endog her omtales de alene som Besætning.

og samptlige Professore fand determinere, dog ikke at gaae over 20 Rdlr., som siden udlægges enten af Bonden selv, om hand formaaer det, eller af Huusbonden, som ham begierer og behøver, dog hvis ingen af Collegis saadan Bonde, Søn behøver, da fand samme Professor med Frie- Kjøbet handle, som hand selv bedst og forsværligst befinder.

V.

Er og for billigt eragted, at saasom vi indbyrdes ere Collegæ og gode Venner, dend ene gjør dend anden ald muelig Assistance til at hielpe hans Bønder paa Goede, og ingen vegrer sine Collegis Ægt, Arbeide eller Tieneste af sine Bønder og Huusmænd i sit Procuratorio, naar de ere nær hos, og de fand uden deres egen mærkelige Skade og Forsømmelse, hvorom Rector og Professore have at kiende, om derom blev tvisted, hielpe hand's Bønder, som kunde være øde og forarmede, til at lufte Gierderne, bygge Gaardene, og dyrcke Jorden, hvorimod hand liige Tieneste i samme Tilfælde fand forvente.

VL

Skæde ogsaa, hvilket Gud forbyde, at nogen heel Landsbye, som alene eller meest deraf kunde een tilhøre, og gjorde en stor Deel af hand's Procuratio, blev, dog uden nogen af Huusbonden given

Karsag eller Anledning, enten af Ulykke ved Brand eller ved Fiendes Gevalt ruineret, og en Professori derudover en mærkelig stor Skade i sit Stipendio tilføiet, bør icke alene de, som Bønder deromkring have, med ald. Gliid og Magt forhielpe dend Bye paa Foede igien, saa viit som samme Bønder uden deres Ruin fandt formaae; mens endogsaa Rector ex filco Universitatis efter denne ovennævnte Tært betale ham i Penge, saa viit hand der ved i sit Procuratorio kom til at miste, indtil hand af Byen kunde faae sin Landgilde.

VII.

Er og utrykkelig imellem os aftalt, at ingen maae bruge sine Bønder, hverken disse Procuratorii eller Præbendæ Bønder, til Upligt, enten at laane dem til nogen Fremmed, eller ofte og paa alt for lange og besværlige Reyser, eller med egen Ufling legge dem usædvanlige Tynger paa, og nogle Lade Gaarde oprette, langt mindre noget over Jordebo gen eller og for Egt og Arbejde, som af Professoribus eragtes at være utilbørligt og Bønderne til Ruin, extorquere, hvorved de Successoribus til Præiudice kunde ødelegges, men enhver bør dem, som lovligt og forsvarligt er, efter Friderich 2dens Fundag c) bruge og haandtheve, saafremt hand eller

e) Her menes Fred. 2dens Brev om, hvorledes Canonicæ dømmene og Vicariaterne skulle deles mellem Profess-

hands Arvinger efter hands Død icke ville stande til rette, og erstatte Success. dend af ham forarsaget og beviisliggiorte Skade.

VIII.

Kommer og nogen Tvistighed imellem Professorum Bønder, være sig om Marke-Skel, Gaarde, Skove og andet, eller og nogen Bonde havde sig over sin Huusbonde at beklage, da, om saadan Trøring mueligt kunde forarsage nogen Misforstand imellem deres Huusbonder, i Tide at bielegge, fand saadanne Sager Rectori tilkiendegives, som det fand med D. D. Professuribus afhandle, som billigt og ret fand være, hvilket og andet mere at forekomme er raadeligt befundet, at Rector Academiæ een gang om Aaret, naar hand for Kirckernes tilstand at vide og Skovene at besigte, udreyses, villigen forhører Bøndernes og andres Angivende hvor hand fremkommer, og dem strax til Ræt forhielper, naar hand hjemkommer, og haver informeret sig hos Profess., saa fremt det for Rigtigheds Skyld icke behøver videre Deliberation og ei til Consistorium maa remitteres.

IX.

Alle Universitætets Bønder skulle herefter som tilforn være forpligtede at age og herbergere Rectorerne,

dat. Friderichsberg den 11 Sept. 1571, hvilket Brev omtales i Pentapod. Annual. eccles. Dan. III. 432.

rem saavel som og dend Professore som vice Rectoris bliver deputeret, eller Fogden; som i Universitæts Grinder alene og ingen andens Udrenser, og derpaa haver Rectoris sin Pas, hvilket Rector haver af Fogden strax at affordre, naar hand hjemkommer. Saa skulde og Farsø Kircke-Dienere, som endeel af Professoribus in Canone ere tillagte, herester være Farsø Kirckes Curatori Indige, naar hand dem til Kirckens Tieneste og Reparation tilfiger, og derimod kand Huusbonden ingen Egt-Penge af samme Bønder tage, til at befrie dem fra Kirckens Meyser, heller skulde de Bønder, som ved Skovene og Universitæts Fiske-Bande boe, parere Rectoris Befaling med Olden-Svinene at brænde og føre herud, og hielppe til at drage i Søerne, og Fiskene didføre, som Rector dem befaler, og ellers have de icke Rectori viidere end Præbendæ Bønder at svarz.

X.

Hvis Gods, Huuse eller andet, som een Deel af Professoribus ere extra Canonem til Supplementa Stipendiorum tillagte og i Deelingen hos hver Profess. Stipend. findes, skal herefter som hidindtil under Rectoris Direction forblive, dog at Rector samme Gaarde og Huuse ej bortfæster uden Professoris Samtykke; særdeles Pensiones Pastorum, hvilcke saavel som andre Gaarde og Huuse, som ringe Landgilde Penge og intet andet give, kunde

vel ved given Leylighed forhøjes og Publico til Beste sættes alle paa Korn-Landgilde, dog hvis de øde Gaarde, sc. dend Gaard udi Bastrup ved Sal-lundborg, i Beylebne udi Horns Herred, lille Hede-binge udi Stevens Herred, og andre enten øde Gaarde eller Huuse, som icke ere i denne Deeling, kunde bringes i sin fuldkomne Else, og tillegges dem, som nu fattes, og ellers asignes Profess. i Støden for Pensionibus Pastorum, særdeles Gans-løse Pensl., som 3tia Classis haver i sin Canone, uden nogen Herlighed deraf at nyde, bør bemeldte Pensiones at komme tilbage til Rectorem, derved haade at beneficere Publico, og at have noget deraf til at give Professorum Viduis deres aarlige Genant efter Statuta; iligemaade bliver nu som tilforn under Rectore alle Koe- og Silde-Penge, som indtil viidere Unordning fand dem ved hver Bønde Professorum, om hand sig det vil paatage, eller og ved Universitæts Regering lade indfordre, og Magt have Bønderne at pante, om de dem uden deres yderste Skade fand udgive, og icke ville det gjøre, dog at det en til Pandt tages, som de til deres Afslutning nødvendig behøver, dennem til Ruin.

XI.

Eftersom ved denne Deeling Rector haver mistet nesten sit Procuratorium og meren ingen Gæste eller Sage-Fald oppebærer, hvorudover han lidet

eller intet Vinke = Offer kand distribuere, og de afdøde Professorum Arvinger derved in anno gratiæ skulle lide skade, da er villigen foraffsædiget, at, naar nogen nuværende eller efterkommendes Professor ved Døden afgaaer, skal hans Arvinger et heelt Aar a die obitus nyde, alle incerta og Herlighed af deres Procuratorii Gods, som hand selv levede. Hvorfore med certis og incertis, samt Testamentariorum Direction over begge Deele, skal forholdes efter gamle Constitutiones.

XII.

I liige Maade ligesom ved denne Forandring Procuratorium Rectoris er saa viit annulleret, skal strax Successoribus til Underretning et andet rigtigt og fuldkomment conciperes, og af alle tilkigemed denne Constitution underskrives. Hvorudi icke alleneſte skal expresse indføres alle de Bønder-Huuse og andet, som heelt, eller hvad Herlighed sig allene belanger, blive enten under Rectoris Direction, mens endogsaa hvad Rectoris Indtægter og Udgifter samt hans ganske Forretning om Ugen eller Maaneden herefter, item af hvilcke hand skal betale Professoribus det, dem mangler i deres Supplementis extra canonem, og for deres Huusleje, Notario, Viduis, Ministris Academiæ og andre, og hvor Rector selv

skal tage sin aarlige Løn, som nu efter alld Billighed eragtes at skal være 60 Rdlr., som nu Rector førstkommende og hand's Succellores have at oppebære, eftersom hand af Penge, Korn, og andet smaae Kækel, som hand i sit Procuratorio tilforn havde, og nu andre efter Assignation undes, nu intet videre bekommer.

XIII.

Skal ingen Professori herefter været formeent, naar hand i sit Facultæt tilkommer efter en andens Død at ascendere, at beholde sit Procuratorii Gods, eller og efter Senium optere det, som er ledigt; dog saasom vi denne Deeling det liigeste og rigtigste, skee funde, gjort have og ingen Difference i Lodderne befinde, formode vi icke nogen, som selv kunde give Marsag til samme Bønders Fordærvelse, at ville optere sin Successori til Glæde; thi da vilde, om saadant af Rectore og samtlige Professoribus erfares, og om Optio i saadan casu burde skee, paatiendes.

XIV.

Saasom Procuratorii Skove med dets Benger og Lyder herefter som af Hrilds Tid bliver under Rectoris Direction og Udviisning, saa bør hand og at oppebære Betaling derved, og sig efter gammel Tætt til Regnskab føre, dog ingen Bønde noget

forunde, førend hand haver en Seddel fra hands Huusbonde, og aldrig nogen fremmed at give Seddel, ved hvad Prætext dend end kunde være, men skal enhver Rector med Skovene lade Tilsyn have, og med største Sparommelighed omgaaes, saa Procuratorii Bønder bekomme til Fornødenhed til øde Gaarders Opsettelse, Bygnings-Tømmer og lidet Brende-Bed, hvor de icke have Leilighed til at grave Tørve; de fattige og forarmede Bønder kand dog efter Huusbondens Begiering og samtlige Professorum Samtykke udviises af Skoven for intet, og af de, som nogenleedes kand betale for hvert Læs, eftersom de pleyer, at betale Penge 12 Sk., eller i Vahre 1 Gaas, 1 Par Høns, og 3 Læs for 1 Lam, icke, hvilcke Rectoris Sedler Skov-Fogderne skal være forpligtede aarlig inden Paaske i det længste at levere tilligemed deres Regnskaber til Rectorem, hvorefter hand sig siden kand rette i sit Regnskab.

XV.

Skovfogderne skal være de vederheftigste og vittigste Bønder paa hvert Stæd, uden Forffiel, hvis Tienere de end ere. Og skulle de intet have for deres Umage uden 3 Læs Bed af Skoven, hvor det er Skoven mindst skadelig, naar Rector efter Cædvane kommer selv ud. Hvis en Bonde sig vægrer altid at staae derfor, kand det gaae om-

kring blandt de bedste Bønder, hvert 2det eller 3die Aar; med Bonde=Fogder fandt det ogsaa gaae omkring, efterdi de icke som tilforn kan være frie for Egt og Arbejde, men saer nu at svare herefter deres Huusbonde paa samme Maneer som i Præbendis.

XVI.

Er og imellem os eendrægteligen samtykt og sluttet og for godt anseet, i denne Constitution at skulle indføres anlangendes Kirke=Regnskaberne paa Landet, at enhver Procurator Templi skal være forpligtet, uden nogen Undskyldning eller Paaskud at indlevere paa Consistorio sit Regnskab hvert Aar inden den 1ste October i det allerseeneste, og for Beholdningen enten rede Penge eller sin rigtige Haandskrift med 5 pr. Ct. strax efter gammel Sædvane fra sig at levere, og i Kirken Leddiker at indlegge, saa fremt dend overgaaer 20 Rdlr., med mindre Kirken Brøstfældighed flere rede Penge efter Rectoris og Professorum Kiendelse udkræver, paa det Kirkerne, som christeligt og billigt er, fandt være uden Fare og Skade, og vi som deres Patroni uden ald Mistanke og Estertale. Hvo herudi nogen Tid skulde findes forsømmelig, skal ikke aleneste miste sit Jus og Optionem til Kirkerne, men endog for hver Dag, hand udebliver med sit Regnskab, give 1 Rdlr. in fiscum, hvilke Rector skal af dend,

som forsømmelig er, første tilkommende Penge indeholde og staae derfor, med mindre hand selv vil lade sig det i sin Løn korte, naar hand gjør sit Regnskab, og derforuden miste sin Adlr., naar Regnskabet ikke i hands Aar bliver forhørt.

XVII.

Dg eftersom Procuratores Templorum ere bedst informerede om Kircke-Tienernes Tilstand, deres Avling, Huusenes Bestaaffenhed, er tienligere befunden, at de og ikke Rector sæster samme Kircke-Huuse bort, naar de blive leedige, dog ikke indføre Sæster i Kirckens Regnskaber, men hver Aar med deres Kircke-Regnskab levere det, saavelsom aarlig Sæste af Kircke-Tienderne, hvorom Specification skal findes i Rectoris Procuratorio, til Rectorem, som det altsammen haver sig til Indtægt i sit Regnskab til Universitætetets Beste at indføre.

XVIII.

Dg paa det samme Kircker paa Landet tilbørligen kunde i Agt havees, er endelig sluttet, at deri ingen annus gratiæ for Procuratoris defuncti hæredibus skal være, men de at lade sig nøje med det Aars Indkomst, som de døe i, Aaret at begynde og endes til Philippi Jacobi; men dør eller bortkommer nogen Procurator først i Aaret, sc. i dend første Qvartal, da nyder vel Defuncti hære-

des Halvdelen af det ringe lucro, som derhos være fand, mens Dybedørselen, Bygningen og Regnskabs-Forvaltning skal skee ved Succellorem, som per Optionem strax skal eligeres.

XIX.

Med Tienderne, som Consistorialibus ere for deres Umage og Besværing in Consistorio tillagte, er ogsaa saa viit forandret, at enhver proportionaliter efter gl. afgift giver til Universitætet alt, hvad hand i disse vanskelige Tider af Tienderne fand indbefomme, og i samme Proportion selv beholder til lucrum saameget, som inod Afgiften proportionaliter fand afregnes, dog at hand ald Afgiften, som Universitætet efter dend Proportion tilkommer, useilbarligen efter Capitels Kiøb inden Vinke-Aften med rede Penge betaler, saafremt hand ellers vil beholde sit Jus og Optionem decimarum, hvilket vi samtlige have indgaaet uryggeligen at skulle holdes, anseendes disse vanskelige Tider udfordre rede Penge til andre Universitæts nødvendige Udgifter.

XX.

Skulle det skee, det Gud forbyde, og vi icke ville forhaabe, at Landet skulle geraade i saa ond Tilstand, at Universitætet enten intet eller lidet skulle nyde af Bønderne eller Universitæts Ind-

komme, da skulle ingen af Professoribus dend eene for dend anden have nogen Recursum til Rectorem enten in Canone, eller hvis Supplementi loco her i denne Liigning er bleven assigneret, mens da handles og slutes derom, som tienligt og forsvarligt eragtes.

XXI.

Efter som adskillige øde Gaarde nu paa Universitetets Gods findes, og til deres Beboelse og Besættelse behøves ikke ringe Omkostning, da, paa det Godset med allerforderligste os og vores Efterkommere til Gavn kan vorde indrettet, og vi for saadanne Bekostninger af vores Efterkommere nogenledes skadesløs holdes, er for billigt eragtet, at hvad nogen Professor i saa maader Publico til beste anvender, og strax derefter ved Døden afgaaer, eller kaldes fra Academiet, førend hand eller hands Arsvinger nyder derfor noget billigt Bederlag af Godset, det ham eller hands Arsvinger igien af hands Efterkommere efter Rectoris og Professorum Siendelse at erstattes.

XXII.

Og have vi afstaaet ald dend Prætention, som vi kunde have paa dend Resistance af vores Søn af Procuratorio, som os hos Universitetet for denne Tiid fandt tilkomme, saa at vi intet derfor have

herester at forðre, men dend hermed gandske og al-
deles afstaae og Universitætet for dette af os og Ef-
terkommere at være fræveløs holden.

(Nu følger i Manuscriptet Jordebog over de
enkelte Procuratorier (med tilhørende Præbender)
efter den i det foregaaende fastsatte Deling. Disse
Procuratorier vare 16, beregnede til Indtægt, som
følger:

1	Proc. Sæbne	beregnet til	201 Rd.	=	Mt. 8 f.
2	—	Francherup s. Theo-			
		logi Imi.	301	—	—
3	—	Trønninge s. Theo-			
		logi IIdi.	301	—	—
4	—	Osterup Theol. IVti.	301	—	—
5	—	Gicæshøj s. Juris			
		Consulti	207	—	3
6	—	Færsløv s. Medici			
		Imi.	201	—	7
7	—	Schulleløv s. Med.			
		IIdi.	200	—	3
8	—	Barup	150	—	2
9	—	Torchildstrup	150	—	—
10	—	Aufverup	150	—	2
11	—	Olbye	150	—	2
12	—	Sigerslev	150	—	2
15	—	Weilebye	150	—	2

- 14 Proc. Siuf. (novi Philo-
sophi) . . . 100 Rd. 1 Mk. 8 S.
15 — Ringsberg (Pæda-
gogi Imi.) . . . 100 — 1 — 8 —
16 — Daastrup (Pædag.
Hdi.) . . . 99 — 5 — 8 —

Derefter fortsættes Constitutionen selv saaledes:)
Paa ovenskrevne Maade og Articler er denne
Deeling til Ende bragt og fuldbragt, og disse Con-
stitutiones af os eendrægteligen saa viit approbere-
de og ratificerede, at vi og vores Efterkommere os
dog forbeholden have, samme Constitutiones efter
Tidernes høynødvendige Bessaffenhed at augere,
limitere og amplificere, dog at dette Verck icke
totaliter skulle omstødis, og, alle de interesserede
til Skade, til intet gøres, fornemmelig om nogle
Gaarde, Huuse eller andet kunde findes, eller
Universitætet tillægges, hvoraf vi og vores Efter-
kommere kunde oprette den Skade, som vi os for-
medelst disse Tiders elendige Tilstand ved denne
Deeling haver tilføyet, i det vi icke alleneste tager bet
øde Gods for fulde, renuncerer paa dend recursum,
vi have havt til Rectorem for vores Stipendiis,
forhøyer os til Skade Universitætet's Lart, og ta-
ger nu 1 Ld. Rug og Byg, i Steden for 3 Ort, for
4 Ort; hver Kierding Smør for 3 Rdlr. i Ste-
den for 2 Rdlr.; iligemaade et Boelsviin for 3 Rd.
som tilforn var icke 1 Rdlr. 3 Mk., tilregner os

alle minuta, hvorforre efter Fundaken os intet skulle
 førtes i vores Løn, og derudover icke naaer dend
 Løn, som Fundaken og Praxis Academiæ os for-
 undt haver, saa vi alt dette uanseet have denne
 Gang maattet være fornøyet, indtil Gud giver be-
 dre Tider, og vi enten ved Hans Kongl. Mayestæts
 naadigste og milde Gave noget til Augmentum
 kunde bekomme, eller og af Universitetets Tien-
 der eller andre Indkomme blive, for hvad vi her have
 mistet, betalte, og efter dend forrige sædvanlige
 Proportion in singulis classibus nyde det haarde
 Korn, Smør og Boelsviin pro Taxa Universitatis,
 som Kongl. Fundak og Praxi Academiæ er gemeß,
 ved hvilken Occasion icke er formeent, nogen For-
 andring os til Beste herudi at gjøre, og alle Ting
 efter Tidernes Beskaffenhed at lempe, saavel som og
 om nogen af ovenbemeldte Poster kunde findes i
 Længden mindre practiceerlige, og i Steden derfor
 andre tienligere og bedre optæncæß, eller ogsaa i
 fremtiden om alle eendrægteligen, nemine dissen-
 tiente, skulle for godt og nødigt finde, nogen total
 Forandring med dette Bærf at gjøre, da værende
 Rector og Professores billigt, sig selv tjenligt og
 for Efterkommere forsvarligt eragte. Og som i
 dend ovenskrevne 2den Artifek er sluttet et Aars
 Tid til at inquirere om Godssets Beskaffenhed, da
 haver enhver siden dend Tid sit Procuratorii Gods
 ladet, det bedste muligt var, besigte og efter disse

befværlige Tiders Tilstand icke fundet nogen ligere Vigning at ssee kunde, end dend allerede skeet er, og udi Consistorio samtykt, sluttet og underskrevet er af de da værende Professoribus No. 1662 d. 20. Martij, og dermed enhver derfor nu lade sig nøye. Mens som udi Skovens Besigtning er funden, adskillige Upligter pennem at være tilføyet, Universitætet icke til ringe Skade, og endnu dagligen dem icke af Bønderne at forskaaes, saa det skulle være at befrygte, at Universitætet's Tienere med Tiden skulle lide Mangel paa Hjul-Tømmer, Bygnings-Tømmer og Brænde-Bed, da have vi, sliig Skovens Fordervelse at forekomme, efterfølgende Artikke forfatted, som af os og vore Efterkommere skal tillige med foregaaende Procuratorii Deeling underskrives og i alle sine Puncter urnggeligen og rigtig efterkommes a).

I.

Skal Rector Universitatis med Ex-Rectore aarligen 1 eller 2 Gange, dog eengang i det mindste, selv reyse ud til Skovene, Tilstanden at erfare, og lade det stemple, hvis siden at udvises fand giø.

- a) Christian 3 Univ. Fundats af 10 Jun. 1539 har om Skovvæsenet følgende: "Hvad Træer og Skove angaaer, da maa Universitætet paa det nøieste anordne og besørge, at der ikke bliver hugget for meget Træ, og at det ikke ved Fremmede lider nogen Skade derpaa.

res fornødent, og er det saa endeligt fornødent, at, saafremt Rector ikke fandt for Svaghed eller anden lovlig Forsald udryse, da skal een eller tvende af Ex-Rectoribus, som i Skovenes Tilstand er tilforn bekendt, paa Consistorio dertil deputeres, paa det at det ingenlunde forsømmes.

II.

Saa snart hand haver antaget Rectoratum, skal hand lade tage Siun paa Skovene, og det saaledes, at udi Affigterne specificeres, hvormange roedshugne Stumper af hver Slags, Bøg, Eg, Aß, stemplede eller ustemplede, der findes af forgangne Aar udi hver Skov, og paa enhvers Skovs-Lod, item hvormange af stevnede Greene; hvilket des vißere at forrette, faaer Kiide-Fogden og Bonden, som Skovs-Lodden tilhører, selv at gaae med Mændene, som sligt siuner, og foruden dend algemeene Opsigt, som Skovfogden paa ethver Sted bør at have med at give Agt paa, og under højeste Straf strax at angive, naar noget ulovligt paa nogen Skovlod og Overdrift hugges, befales enhver Bonde at have Opsien til sin Skovs-Lod, som hand vil forsvare efter Loven og Recessen, og Overdrifter at svares til af ethvert Stæds Skov-Foged.

III.

Til at udstemple Træerne er forfærdiget en Skov-Hammer med Universitæts Mærke paa, og

Åars Tæl, hvilken aarligen fand fornyes. Med denne Hammer skal stemples paa Roden af saamange Træer, som uden Skovens Skade fand udvises.

IV.

Og saasnart de ere stemplede, skal de strax af Pedello, som med Rectore udrenser, tegnes, og siden føres til Bogs; og det paa hvormange Læs, paa hvad Stæd, og med hvad Omstændighed, om det er Brende-Bed af forraadnede, visne Stumper, toppeløse eller til Gavn-Lømmer, paa de at Rector, naar hand hjemkommer, fand vidr. hvad for et Træ hand giver Seddel paa at udvi, og hvormange hvert Åar stemples, hvormange af det Åar udstemplede ere udviiste, afhugne og siden skal være i Beholdning, hvilket siden af Rectore hands Efterkommere til Underretning skal indføres i hands Rectorats Regenskaber.

V.

Skovfogderne maae intet udvise uden af stemplede efter Seddel af Rectore, og bør udi Sedlerne specificeres og anføres, paa hvad Stæd, paa hvormange Læs hver Træ er, som udvises, i hvad Skov og Skovs-Lod.

VI.

Ingen Seddel bør længer gielde end 6 Maaneder, inden hvilken Tid Bønderne bør have det udviiste Træ bortført eller og at have det forbrudt.

VII.

Og dersom nogle udstemples et Aar af Rectore, og deraf bliver noget i Beholdning i efterfølgende Aar, da bør ikke flere udstemples, end af Rectore eragtes fornødent at være, paa det at de gamle først afhentes, førend de faae nye.

VIII.

Træerne, som stemples, bør at være uden Skovens Skade, som ere ufrugtbare, visne, forraadnede, gamle, eller uden Top, til Brende = Ved, og dersom nogen til Gavn = Tømmer skal udstemples, enten af de grønne eller forraadnede i Toppen, da det at skee sparsommeligen og paa de Stæder, hvor de staae altfor tykke paa hinanden, eller hvor de unge Træer betages Soel og Plads at vore og udbrede deres Greene, og paa det de samme unge Træer bedre fandt vore, er icke uraadeligt, hvor mange i en Hob staae, deriblandt nogle afhugges, de andre til større Gavn.

IX.

Bønderne skal være tilholdne at plante og indhegne 5 unge Træer, for hvert Træ dem forundes,

og det uden Sviig at efterkomme, da haver Rector cum Ex-Rectore det at eftersee, naar Skoven besigtiges.

X.

Træerne bør lovligen i Rectoris og Ex-Rectoris Nærværelse vurderes, saa at Bonden icke raader selv dem at sette, saa ringe som de vil, dog at deres Umage med at fælde og skove billigen considereres.

XI.

Rector skal ingen Seddel udgive uden til Universitæets Bønder, hvilke skal først have Seddel fra deres egne Huusbønder, men dog efter 14 Novel. Constitut. betale Rectori, det førend dem Seddel forundes, med mindre Rector vil selv svare dertil, og føre sig Universitætet efter gammel Taxt 12 Sk. for hver Læs til Regnskab, uden til øde Gaarders Bygning eller til forarmede Bønders Hielp noget uden Betaling maae bevilges. Dog forundes Skovfogderne paa hvert Stæd hver eet Træ for deres Umage, stoer eller lidet, alt som Skovene ere viitløftige at have Opsium til, dog at de 5 unge Træer i det Stæd plante og omgierde.

XII.

Dersom nogen af Universitæets Bønder forundes noget til Bygningstømmer, da skal hos Bon-

den, naar Syn tages paa Gaarden, vel i Agt tages, om det sættes paa Boeligen, paa det de sliq Lommer og Sedler icke afhende til andre, Universitetets Gaarde til Ruin.

XIII.

Ingen Bonde maa noget Gavn-Lommer forundes under anden Prætext, hvem hand kunde sælge det til; men de skal selv bruge det, og icke afhende det til andre, ja icke til nogen af Professorerne selv.

Hvilket altsammen, som det ovenskreven og omhandlet er, haade med Procuratorii Deeling, som ogsaa Skovenes Tilsiun, vi hermed approbere, ratificere, og med egne Hænder underskrive, ønskende, at Gud os med Tiden vil velsigne, paa det alle Ting ham til Ære, og Publico til goede maa forrettes.

Conclusum in Consistorio d. 30 Jan. Ao. 1667.

Endeligen, efterat dette altsammen var bleven fluttet og samtykt, blev endnu gjort Erindring om det øde Guds vi samtlige have udi vores Stipendiis, at, som enhver af os have udi ovenskrevne Procuratoriorum Deeling bekommet noget øde Guds, som i Krigen er bleven ruineret, og ey endnu for disse vanskelige Tiders Skyld haver fundet være bragt paa Goede igien, da have vi derom givet denne

Constitution, at for hvad Ruin samme enten i Procuratoriis eller Præbendis fand være i disse onde Tider geraadet udi, vi da, som billigt og tilbørligt er, hos Posteriteten at være undskyldt og angerløse.

Conclusum Anno et Die ut supra.

Hans Svane. Johan Wandali D. Christianus
Moldius S. S. Theol. P. P. Matthias Fossius
S. S. Theol. Prof. Reg. Petrus Resenius. Janus
Bircherodius. Olaus Borrichius. Wilhelmus
Worm, Olai Fil. Mauritius Rønnig. Georgius
Wiglebius D. Erasmus Bartholinus, Acad. Rec-
tor. P. Scavenius. Th. Bartholini. Christianus
Ostiensfeldt. Johannes Zoega. Bartholus Bartho-
linus. Erasmus Bindingius. Georgius Hilarius.

2. Optegneser til Aaret 1662 a).

Af Promotionibus betales sc.

af en Doctore 24 Rd.

af en Magistro, som ei er Baccalaureus, 12 Rd.

af en Magistro, som er Baccalaureus, 8 Rd.

af en Baccalaureo Philosophiæ 4 Rd.

a) Af samme Haandskrift.

Universit. og Skole-Annaler 1810. 2 B. D

og tilkommer af disse Penge, naar de falder, Universitetet ikkun den halve Deel; den anden halve Deel hører det Facultet til, i hvilket Candidati promoveres.

Samme Aar var:

Rectoris Løn i Penge	60 Rd.
Notarii Løn og for et Riis Papir	24 —
Musici s. Rectoris Scholæ stipendium	30 —
Evende Pedellers Løn à	27 —
Ringerens Løn	22 —
Vet. Bibliothecarii Løn	15 —
Universit. Fogeds Løn i Aarhus	13 —
Professorum Offerpenge til de tre store Høitider	432 —

hvilke sidste deelttes saaledes; at

de 7 Doctores fik hver	12 Rd.
— 6 Philos. ordinar. hver	8 —
— 3 Pædagogi hver	4 —

3. Søren Michelson Pølls Bestallings Brev paa Ridesfogeds Bestilling over Universitetets Gods i Aarhus Capitel a).

Rector og Professore i det Kongelige Universitet i Kiøbenhavn gjøre vitterlig, at vi hafve be-

a) Det var det saakaldte Præbenda Evede, som endnu tilhører Universitetet, forsaavidt det ei er solgt; s. disse

bilged oc antaged, oc nu med dette vort aabne Bref bevilge oc antage erlig oc velacht Mand, Søren Michelsøn, til at være Universitetets Ridefoged vffver det Canicsegods i Jylland, som vi efter afgangen sal. Doct. Jacob Matthison, forðum Biscop i Aarhuus Stift, have bekommed, oc det med disse efterscreffne Vilkaar.

1) Skal hand troligen oc flittigen sit embede forrette, Rectori oc Professoribus findis lydig oc villig at tiene, hvor hand kan, de sig anbetroede Bønder at forsuare, saavit han efter Loven oc Rescessen efter deres befaling oc samtøche giøre kand, saa intet skal mangle, heller for hans skyld forsøm-

D. 2

Annaler 1809 2 B. S. 92. Ved Aaret 1662 indbragte det aarlig

Rug	•	•	•	32	Tr.	6	Skpr.
Bvg	•	•	•	80	—	5	—
Havre	•	•	•	42	—	4	—
Gmør	=	•	•	15½	Gierding		
Eviin	=	•	•	18	Stykker		
Fernød	•	•	•	2	—		
Landgilbepenge	•	5	Dal.	1	Mt.	6	Sk. 2
Engpenge	•	•	1	—			
Giesleriepenge	•	•	—	2	—		
Gadehuse	=	•	4	—	3	—	

Foruden hvad uvis Indtægt kunde falde, saasom af Stedsmaal, Gagesald &c.

(Af et gl. Haandskrift).

meß, som Høsbondens rettighed, bøndernes for-
 suar oc godset vedlige at holde, saavel som det øde
 oc forarmede med ald vindskibelighed paa føde igien
 at hielp, vedkommer, oc i alle maader sig saa for-
 holde, som en flittig troe foged bør oc vel anstaaer,
 oc hand for Gud oc alle vedkommer acter at for-
 suare.

2) Landgilden oc ald anden visse indkomst skal
 hand til rette tid indkreffue oc indsamle, oc staa for
 ald den Landgilde restang oc andet, som for hans
 forsømmelses skyld bliffuer borte eller uvisse.

3) Skal hand ingen gaarde eller jorde bortfeste
 eller bortlene; ey heller noget af Skoffuene selge,
 eller felde lade, bønderne ingen affslag formedest
 misvæxt eller andre aarsager at forunde, sager at
 afftvinge, langt mindre noget usædvanligt paa
 skifte eller anden maade af Bønderne fordre, mens
 skal her udi intet gjøre uden Rectoris oc Professo-
 rum, eller den, paa deres vegne deri haffuer at
 disponere, expresse befaling oc samtøche.

4) Skal han heller icke bruge nogen af bøn-
 dernes jorde, eller driffue nogen handel oc køb-
 mandskab med dem, ey heller dem til uplict bruge,
 mens hvis de hannem til en best at holde, oc for at
 vere fri for at age hannem, af deres egen fri villie,
 oc uden deres skade, giffue vil oc kænd, skal hand
 lade sig nøye med, oc ellers ingen, i hvem det end
 vere kænd, forunde nogen reyse, ect oc arbejd af

samme Universitets tiennere, uden de derpaa haffuer Rectoris expresse paa.

5) Skal hand hver aar, strax efter Philippi Jacobi dag, haffue sit Regenskab ferdigt, oc det rigtigt anscreffued efter Aarhus Capitelis Riob, oc det til Rectorem fremsende, hvori rigtigen skal indføres 1) alt beholdning 2) fuldkommen Gordebog; 3) hvis af huusmænd Universitetet bør at haffue; 4) hvis i giæld oc Burdering annammes af det, som uden hans forsømmelse icke kunde efter Gordebogen vere levered; 5) alle slags sagefald, feste, arffveløs gods, solt Skou, ectpenge, som Rector oc Professorens billig eracter af bønderne at kunde tages, oc hvis i sliq maade bør til indtegt at føres.

6) For samme hans tieniste skal hand lade sig nøye med hvis vi hannem haffuer tillsagd, aarliggen at maae indbeholde aff indkomsten, alle smaa beder, som er 4 lam, 8 gies oc 28 høns, og derforuden i penge tiuffve flette Daler, saa vel som den ordinarie Fogeders rettighed, nemlig den tiende penge af feste og sagefald. Huor imod hand intet skal indføre for blek oc papir, ey heller for rettergangs omkostninger oc dompenge, saaviit bønderne vedkommer at betale, oc hand hos dem kand bekomme. Dog hermed icke at forstaa, hvis hand i andre Universitetets cerender oc sær befalinger kunde anvende, det maae hand billigen anscriffue oc sig til udgiift føre.

Men dersom hand befindes at giøre imod nogen af forscreffne Vilkaar, til hvilcke samptlige at holde oc efterkomme hand sig, med her paa giffuen gienbref, hafver forpligtet, da skal hand sig dette bestillings brev oc fornte ridesfogeds bestilling strax der med haffue forbrut, oc Rector oc Professores i det Kongl. Universitet i Kiøbenhavn da haffue fuldkommen mact, oc stande dennem frit, fore, uden nogen modsigelse eller dom at antage en anden i handes sted, oc samme ridesfogeds bestilling med sin tillagde løn at offverdrage til hvem som helst dennem lyst, som alle disse fornte Vilkaar tilsammen vil nøyacteligen efterkomme. Dette til bekræftelse haffue vi ladet Rectoris signete træche her neden fore.

Kiøbenhavn den 10 Aprilis 1662.

(Af Universitetets Copiebog 1658—1671. fol. 90 sq.)

4. Kong Frederik den andens Brev til Borgemester og Raadmænd i Helsingør angaaende Tilladelse at afhænde den til Latinskolen sammesteds den af Herluf Trolle og Birgitte Gise skienkede Gaard a).

Friderich 10. Vor gunst thilforn; Wiider, att epthersom affgangen Herluff Throlle met hand

a) Herluf Trolles Gavebrev af 1 Jan. 1555 er aftrykt hos Hofmann VII, S. 66 ff. Hver meget Gaarden med

Hustrue Frue Byrgitte Gise haffuer giffut thill Scholen her udi vor Riøpstedt Helsingør en Gaard her sammesteds, och Wij forfare, att mögit schall opgaae thill samme Gaards bygning ved macht at holde, saa att thet therfore skulle vere Scholen thill mere nytte och fordeel, att mand lod selge samme gaard och pengene siiden udsætte paa aarlig Renthe; therhøes ochsaa fornemme, att nogle gott Folk skulle vere, som thend haffuer begeritt thill Kiøbs aff theris egne Gældt och forvanthe, huorudi inden i dog haffuer haft bethendende, Ether udi nogen maade uden vor Naadigst Bidschab och beuilling att indlade; tha eptherdi att moren saa mögit vill opgaa och koste Scholen for en Gaard att holde vid heffdt och bygning, som kunde haffuis ther aff thill Husleie och Indkom, och thill Scholebørnene kunde bekommes fast høgre Renthe, uden ald omkostning af huis penge, som samme Gaard kan selgis fore, end som the nu aff husleenge haffuer, sehr Wij for gott an, att samme Gaard maa selgis. Thi bede Wij Ether och ville, att I paa Scholens vegne forne Gaard laugbyde, och siiden selge och

sine tvende Haver blev solgt for, findes ikke optegnet, men betydeligt har det vel ikke været, siden Riøbesummen i Forbindelse med de 2000 rhinske Gylde i Guld, som Herluf Trolle ligeledes skænkede Skolen, i Aaret 1629 ikke udgjorde mere end 3350 Rdlr. (Hofmann a. St. S. 68).

schisde thill huilken mest therfore giffue ville, och
huis penge, som i therfore bekomme kunde, att. S
them udsætter hoës gode visse Folk paa aarlig Ren-
the, och therudinden viider och rammer Scholens
gaffn og bedste, som thet Ether bør. Thermed ic.
Actum Kroneborg 23 August Ao. 1586.
